

НАРОДНА СКУПШТИНА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ О РАДУ СРПСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ:

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ЗА ВРЕМЕ СКУПШТИНСКОГ РАДА

ПРЕПЛАТУ ПРИМА

КРАЉЕВСКО-СРПСКА ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА

ЦЕНА ЈЕ ЛИСТУ:

ЗА СРБИЈУ 6 ДИВ. МЕСЕЧНО

ОД ЈЕДНОГА БРОЈА 0.40 ДИВ.

ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ ПОШТАНСКОГ САВЕЗА 15 ДИВ. МЕСЕЧНО

УРЕЂУЈУ СКУПШТИНСКИ СЕКРЕТАРИ:

Ранко Петровић, Доброслав Ружић, Љуб. П. Ђирић.

Број 121

СРЕДА 10 АПРИЛА 1891

Година I

92 САСТАНАК

12 марта 1891 год. у Београду.

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК

Паја Вуковић

СЕКРЕТАР

Ранко Петровић

(НАСТАВАК)

(Предлози и интерпелације)

Потпредседник — По пословнику стоји, ако има више мотивисаних предлога и ако има предлог за прост прелаз на дневни ред, онда долази прво на решење овај, па остали, но може се мотивисани предлози упутити одбору; али овде нема предлог за прост прелаз на дневни ред него само мотивисаних предлога. Дакле не мора ни одбору.

Стојан Рибарац — Ја бих само молио да министар унутрашњих дела да изјаву Скупштини према пословнику, који предлог прима он, те да не би изгледало да ми хоћемо да правимо капитал од овога, јер ја изјављујем, да ја ништа не полажем на то, да ли ће се примити мој предлог, или по Марков. Мени је главно то, што видим да је Скупштина са владом једнодушна у овом питању.

Министар унутрашњих дела Ј. Баја — Мени се чини да је за мене све једно примио се један или други предлог; али пошто се код ове ствари скида сваки вид партиски, онда је још боље да се прими онај предлог, који је предложио опозиционар г. Рибарац.

Мика Спасојевић — Пошто је г. Панта Срећковић прво предложио једну резолуцију и повукао је натраг у корист г. Рибарчеве резолуције, то ја мислим да примимо резолуцију Стојана Рибарца.

Марко Петровић — Кад је министар изјавио да је задовољан са Рибарчевом мотивацијом онда ја одустајем од мојег предлога. (Врло добро).

Потпредседник — Стављам на решење предлог г. Рибарца. Ко је за то да се усвоји мотивација Стојана Рибарца нека седи, ко је противан нека устане? (Сви седе). — Оглашујем да је Скупштина једногласно примила предлог Стојана Рибарца.

Дајем четврт часа одмора, а за то време нек се посланици састану, по секцијама нека изберу одбор за разгруписавање општина.

После одмора

Потпредседник — Продужавамо рад. Изволте чути резултат избора.

Секретар чита: У одбор за разгруписавање општина изабрани су: Младен Марковић, Раша Нивић, Лазар Милосављевић, Тома Бојичић, Јован Милић, Љуба Ђирић, Трифун Милојевић.

Потпредседник — Молим ову господу да се састану после подне.

Изволте чути известиоца о предлогу закона о шумама. **Известилац Љ. Новаковић** — прочита чл. 7. (пр. 7).

Арсеније Ирић — У овом чл. 7-ом каже се да општине или села или појединци доказују своје право код комисије. Ја не знам од куд ће моћи да докажу своје право кад немају тапије. Дакле ја би био за то да се ово измени.

Известилац Љ. Новаковић — По пројекту било је да су сопственици дужни на позив комисије поднети доказе, т. ј. судску пресуду или тапију, али одбор је овде додао речи: „и изјавити“, дакле осим тапије и пресуде, они могу изјавити у комисији и остале доказе за које они мисле да по закону вреде, па ће комисија ценити; а ако се комисија не сложи са сопственицима, онда се расправља судским путем.

М. Поповић — Ја мислим да је овај члан добар, но само би требало на послегку казати, да се и овде докази сматрају по грађанском закону. (Чује се: то се разуме).

Потпредседник — Стављам на решење: Прима ли Скупштина чл. 7? (Прима).

Известилац прочита чл. 8.

Потпредседник — Прима ли Скупштина чл. 8? (Прима).

Известилац прочита чл. 9.

М. Поповић — Ја бих запитао известиоца да каже да ли се ово односи и на оне људе, који су посадили баште и направили куће и т. д. у средини напоменуће шуме па сад наједанпут комисија да им каже да не могу више остати и да оставе своје куће па да стечену имовину преносе на другу страну.

Известилац — Дешавало се врло често да се у опште народним шумама чињени захвати на искрче у сред велике шуме један комад, направе кућу па одатле све више и више крче и упронашћују шуму. Таквим самовласницима, који немају никаквих правних доказа за својину, разуме се, да ће се то земљиште или одузети или ће се дати у замену на крају шуме.

Милан Поповић — Ја знам много места где има људи, који живе у опште народним шумама, и може да се деси да је што год закучно и од опште народне шуме и да ту седи 20 до 30 год. Дакле ако би се хтело да се шума васпостави у оно стање које се законом овим тражи, онда би он морао то да остави и да поново на другом месту окрчује и засађује а оно што је пре стеко да му пропадне. Ја мислим да не би требало да буде овако.

Новак Милошевић — Кад се деси овакав скучај као што каже Милан Поповић, са свим је праведно да им се то одузме, јер има људи, који су упропастили своје имање па се завукли у шуму и упропашћују је. Дакле овакове који кваре шуму не треба их жалити, већ их треба чистити. Међутим за то им се може дати земљиште на другом месту.

Потпредседник — Стављам на решење: Ко је за то, да се прими чл. 9 тај нека седи, а ко је противан тај нека устане? (Сви седе). — Објављујем да је усвојен чл. 9.

Известилац прочита чл. 10.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитани чл. 10? (Прима).

Известилац прочита чл. 11.

Алекса Ратарцац — Овде се каже: да окружни суд решава ове жалбе као хитне и његова су решења извршна. Ја мислим да не треба овде да се зауставимо и да треба да отпадне ове речи: „његова су решења извршна“, или ако је ко незадовољан, нека се жали даље свима судовима.

Известилац — Преко је потребно да се правни односи о својин између државе и појединаца регулишу што пре; јер докле то не буде, дотле не можемо ништа учинити да наше шуме од наглог сатирања заштитимо. А да се то постигне, потребно је да се та ствар брзим путем свршава. Комисије, то су вам изабрани судови, а првостепенни су судови касациона власт изабраним судовима, дакле њихова су решења извршна. То је усвојено свуда, па и ми смо то усвојили.

Радисав Митровић — Примедба Алексе Ратарца умесна је. Ове комисије подобне су изабраним судовима, а против пресуде изабраних суда жалба се изјављује окружном суду, и ако он одобри пресуду изабраног суда, онда на његово решење изјављује се жалба касационом суду.

Дакле, не стоји оно што каже известилац да је окружни суд касациона власт изабраном суду.

Ја мислим да би о овоме требало мало више размислити и с тога би овај члан требало вратити у одбор.

Министар привреде К. Таушановић — Господа, која су противна да остане овај члан, наводе разлоге као да би он био противан Уставу. То не стоји. Правници, који су разгледали ову ствар и у министарству привреде и у Државном Савету, казали су да може овако да остане. А да овако остане веома је потребно, јер ако се остави да могу парнице трајати 10—15 година, онда је боље и да не доносимо овај закон, него нека се и даље краде и пљачка. Потребно је да се што пре сврши подела шума и да се зна докле су чије границе. Ако дозволите да се решавају те парнице као и друге, онда немојте ни доносити овај закон.

Радоје Костић — Примедба Алексе Ратарца Радисава Митровића неумесна је. Они су били више пута изборне судије и знају да пресуда изборног суда иде на решење окружном суду а не касационом и решења извршног суда извршна су.

Алекса Ратарцац — Ја морам понова да се вратим на ову ствар. У чл. 148 Устава стоји: „никакав суд ни судско уређење и надлежност, не може се установити друкчије осим законом. Али никада и ни под којим именом не могу се установити ванредни или преки судови или комисије за суђење.“ Дакле, ми морамо избрисати реч „комисија“ па да ставимо речи: „изабрани суд“, јер овим комисијама даје се право, да решавају о својини и кад се то стави, онда могу разумети, да решења окр. суда постају извршна.

Министар привреде К. Таушановића — Донста стоји у том члану Устава, који је г. Ратарцац прочитао, да се суђење може регулисати само законом и баш то је се и имало на уму кад је овај члан редигован, јер се њиме регулише да је окружни суд последна инстанција за решење ове ствари, дакле да не решава о њој некаква власт која на то не би имала права по Уставу.

Новак Милошевић — Ја бих се запитао како се хоће г. Ратарцац заштити то? Хоће ли овде, да се заштите и они људи, који су самовласно заузели шуму и за које је мало и

смртна казна. Гаранције, која је у овоме члану, довољна је. Процедура судска, по овоме члану кратка је и јасна. Држим да је одборско мњење и првобитни предлог г. министра са свим умесно, и да је то донето у корист самих шума.

Потпредседник — Претрес је сршен. Ставићу на гласање: Ко је за то да се чл. 11 прими, нека седи, ко је против нека устане? (Већина седи). Оглашљујем да је усвојен чл. 11.

Известилац прочита чл. 12.

Потпредседник — Прима ли Скупштина чл. 12? (Прима).

Известилац прочита чл. 13.

Милан Поповић — Мени се чини, да је овај рок од годину дана са свим кратак. Кад се у чл. 16 каже да се подела има извршити у року од 5 год., онда овај рок од године дана кратак је. Мислим да треба да буде бар 1 год.

Известилац — Онда би било како каже Милан Поповић за 7 год. Овај рок од године дана рачуна се од онда, кад се обележавање сврши, и од тада за годину дана има сопственик да се убаштини и да узме тапију.

Потпредседник — Претрес је свршен. Ко је за то, да се чл. 13 прими нека седи, ко је против нека устане? (Већина седи.)

Известилац прочита чл. 14.

Потпредседник — Прима ли Скупштина овај члан? (Прима).

Известилац прочита члан 15.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина овај члан? (Прима).

Известилац прочита члан 16.

Потпредседник — Прима ли Скупштина овај члан? (Прима).

Известилац прочита чл. 17.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина овај члан? (Усваја).

Известилац прочита члан 18.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина овај члан? (Усваја).

Известилац прочита члан 19.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина овај члан? (Усваја).

Известилац прочита члан 20.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина овај члан? (Усваја).

Известилац прочита члан 21.

Алекса Ратарцац — Плате овим шумарима и подшумарима доста су велике. Ја не могу, као посланик, да гласам за овако велике плате нарочито овим људима, који сем те плате имају још неке додатке. Ја предлажем овако: Шумари: I класа 2100, II класа 1500, III-ћа 1000, и IV 800 динара; подшумари: I класа 1000, а II 800 динара. То би било за садање наше прилике zgodније и боље. Ја тражим 10 посланика да ме у овоме потпомогну. (Потпомажу га),

Министар привреде К. Таушановић — Господо, да би шумари могли потпуно одговорити очекивањима која се имају по овоме закону, да би могли не само одржавати садање шуму, него да би могли још израђивати планове, каквих шума имамо, какво дрвеће треба да се где подиже и шта у погледу шумарства и где шта треба урадити, нужно је да прибаве и особиту сирему. Ти шумари у другим државама зову се шумарски инжењери. Они морају да сврше једну школу која носи тип више школе. А да ту могу свршити, морају прво да сврше целу реалку, да проведу по 3—4 године у школи и 2 године у пракси. Према томе дакле, и ми ако мислимо да добијемо сиремне људе, морамо их изравнати у плати са људима из других струка, који су толико исто учили. Ових шумара биће 10—15 у Србији. Ако мислите, да имате шумаре са мање знања, онда их можете мање и платити, али од њих не треба онда да очекујете резултате, који се од

овог закона очекују. Сем тога г. Ратарач говори о садашњим приликама, међутим ови људи неће бити само за садашње прилике, него и за оне, кад се наше шуме буду развиле, кад ће оне давати држави бар 500,000 годишње приходе.

С тога вас молим, да оставите ове цифре какве су, јер оне нису велике, нису ни онолике, колике су у другим државама; а да је тако, хоћу да вам наведем један пример. Одмах преко Саве код Митровице налази се један наш Шумадинац, који је ту шумарску школу свршио; он је тамо окружни шумар и има 1500 наших талира плате, сем тога има стан, стоје му на расположењу кола, коњи и велики број служитеља. Па и тај Србин из Србије, који је ту школу свршио није могао да остане овде с тога, што је видео како се код нас шумари рђаво плаћају, међутим он као окружни шумар у Аустрији има покрај велике плате и толике друге додатке. Дакле, немојте мислити, да ми с овим платама претерујемо, и да се толико у другим земљама не плаћа. Кад ви хоћете спремне људе, ви их морате и платити. Имајте на уму, да ће се ови људи постепено примати, да ће носити на себи тип шумарских инжињера, да ће они прерађивати земљиште, да ће шуме распоређивати, и т. д. да ће дакле по спреми својој одговарати инжињерима грађевинарске стукце, и да ће њих бити свега 10—15, а таквих људи ми за сада немамо, нити их можемо за кратко време спремити.

Радисав Митровић — Предлог Ратарчев, да се шумарима плате смање, заиста је примамљив. Ја видим, да је Скупштина готово вољна, да га усвоји, али ја налазим, да ће се ако се усвоји његов предлог, учинити погрешка. Ако упоредите ове плате са платама чиновника монопола дувана, ви ћете видети колика је разлика. Док су тамо људи много неспремнији, они имају веће плате. Ево ја ћу да учиним једно упоређење између два човека, који су свршили земљоделско шумарску школу у Пожаревацу. Један који је пре свршио, државни је шумар и има 1300 дин. плате, други је отишао за надзорника дувана, и добио је прву плату 2000 дин. а сада, чини ми се, има и већу. Упоредите сад ово, па реците, да ли ће бити право, да се усвоји Ратарчев предлог. Ако плати, коју имају чиновници монопола дувана додате и додатке, и дијурне које имају ти чиновници, кад по званичној дужности нутују, онда ћете видети, колика је разлика између тих чиновника и ових шумара, који по члану 27-ом овога закона, немају никакве дијурне, кад врше службену дужност у свом шумарском округу. Ја држим да ове предложене плате нису велике, ако хоћете да имате шумаре савесне, на које се можете ослонити, да ће чувати и подизати шуме, да ће кривце хватати, онда им ове плате треба дати, и ја мислим, да Скупштина с тога не треба да прими предлог Ратарчев.

Трифун Милојевић — Ратарчев предлог могао би се онда примити и усвојити, ако он замишља шумаре и потшумаре, какве смо до сад имали, и ја бих га у том случају потпомагао, али кад се иде на то, да шумари не само буду спремни за шумаре, него као што рече г. министар, да буду нека врста инжињера, — мерача. Ови за то треба, да изуче и неку науку, да приберу нешто знања. И ја с тога потпомажем Радисава Митровића и мислим, да не би требало ове плате смањивати, него их треба оставити како су предложене и треба тражити способне људе да врше те дужности.

Новак Милошевић — Ми смо са тога гледишта, да што мање плаћамо, учинили себи доста штете. Што смо мање плаћали чиновнике, то су нам они и мање способни. Да смо их више плаћили, може бити, да би имали спремније чиновнике, и може бити да би их имали у пола мање, него што их имамо. Заиста и у овом случају, ако министар буде постављао за шумаре људе са околико знања и околико спреме, какве данас имамо, ја бих био против сваке плате, и био би противан, да и овај закон уводи у живот, али како чујем, ово ће бити нова врста шумара, ово ће бити људи спремни, који ће одговорити циљу овога закона, који ће не само ићи на то, да се садашње шуме очувају, него и да се подижу, дакле ако такви људи буду постављени, ја пристајем на ове плате. Али, ако се узимају за шумаре људи са спремом, коју наши данашњи шумари

имају, ја не бих гласао ни за плату од 1000 дин. Но како чујем из уста г. министра да се од тих људи тражи извесна спрема и да ће полагати неке испите, који ће одговарати потпуно овом раду за који се спремају, онда бих још могао и пристати на ове плате, али ако тако не буде, онда сам противан и најмањим платама.

Арсеније Прокопијевић — Све дотле док се не би донео закон о тим школама вишим земљодел. које помену г. министар, ја не бих био за ове плате велике, које се предлажу. Што је г. Радисав Митровић упоредио ове шумаре са чиновницима монопола дувана ја бих га молио да их упореди још са којим чиновницима на пр. са учитељима. Што се тиче монопола дувана ту мало друкчије стањар стоји, он нам је извор нашег блага и по што се ми не разумемо потпуно у тим стварима односно монопола ми смо и оставили чиновнике са платама, као што министар предлаже. Али, господо, овде се сви много више разумемо. Ја не знам какав ће то велики и важан посао имати шумар да му треба дати указно звање и дати плату од 2.600 дин. Опет помињем г. Радисава нек упореди таквог једног шумара из пожаревачке земљ. школе са једним српским учитељем, коме је заиста поверен један племенити и тежи задатак. Један одличан учитељ нема већу плату прво од 800 дин. и тај учитељ мора свршити 4 раз. гим. и учит. школу, и у школи проведе 12 година свога века. Према овоме ја никако не могу делити мишљење да треба усвојити плате, које се предлажу, и дати шумарима указно звање.

Мијанло Поповић — Господо, ово је један од најважнијих планова. И на њега треба највећу пажњу обратити. Ако хоћемо разумније управљање са шумама, ако хоћемо да нам овај закон благодетних последица донесе, треба да имамо валанних шумара. Ми морамо да их спремамо. Ако ти људи немају разлога, ако виде да немају награде за рад, неће се тако радо ни одавати овој служби. Што се мисли да шумар може имати и прву плату 2.600 дин. то не стоји. Изгледа на први мах да је то прва плата, али није тако, господо. Сваки шумар имаће да служи 30 — 40 година. Прво мора да почне са 1000 дин. као подшумар прве класе, друге класе, па онда као шумар четврте, треће, друге, па тек да дође до плате од 2.600 дин. Друго, господо, треба имати на уму шта се тражи и какве услове треба да испуни сваки шумар. Тражи се да је свршио 4 раз. гим. и земљоделско шумарску школу. Г. Арса Прокопијевић срањујући учитеља са шумаром вели да учитељ није награђен као шумар. Па, господо, и учитељи терају са платом до 500 талира. А друго, господо, држим да ће сви признати да је рад једног шумара исто тако користан као и рад једног учитеља. Шта више, господо, шумар својим радом потпомагаће наставу. Један интеллигентан шумар долазећи у додир са учитељима, он ће с највећом вољом упућивати учитеља у пољопривреду, а тиме ће допринети да ће и ђаци изнети више знања. Дакле, господо, треба прво имати на уму да се од шумара тражи, да је свршио 4 раз. гим. да је свршио земљоделско-шумарску школу, поред тога мора полагати испит. Сад долазе други разлози. Шумар је на месту таквом, да може чинити злоупотребу. Ако га не наградите добро, довешћете га у искушење да се он сам на свој начин добро наплати. Ја не видим да се овом платом, која се предлаже он може имати на расположењу да много тражи, и ако не ћете да је повисите, и ако хоћете да нам донесе користи овај закон, останите бар при овим платама које се предлажу.

Радисав Митровић — Говор г. Трифуна Милојевића, побудио ме је, да у прилог моме пређашњем говору кажем још неколико речи. Г. Трифун рече; ако ће бити шумари бољи него што су до сада, онда би и био за то, да остану плате, које се предлажу. Па, господо, до сад нису ни могли бити друкчији шумари, него што су, а узрок је томе, што су тако мало до сад награђени билл. До сада су били, могу слободно рећи, бедно награђени. После смрти шумара, породице им остајале су без помоћи, и има случајева, да деца после смрти оца иду у просијаке. Та мала награда и узрок је што

су досад људи и који су свршили земљоделско-шумарску школу у Пожаревцу, већином ишли у друге државне службе, јер су тамо боље награђени. Ми имамо око 30 ђака, који су свршили земљоделско-шумарску школу, и који су у другим службама, а нема их 4 — 5 међу шумарима. Људи, који су из те школе изашли, већином су отишли у министарство привреде, у министарство финансија а има их и у монополу дувана и полицијској служби, учитељској служби, а најмање их има у шумарској служби, а просто само за то, што су врло мале награде до сад биле у шумарској служби. Смањити сад ове плате које се предлажу, значи учинити то, да и даље нећемо имати способних шумара. Ако их боље награђимо, ми ће мо учинити, да се шумарској струци радије људи одају, а да се у њу прикупе и они, који су се разбегли. Дакле, господо, ја мислим, да је баш најачи разлог ако хоћемо, да у будуће имамо спремих шумара, да треба, да усвојимо плате, које се овим чланом предлажу. Односно савњавања г. Арсе, између шумара и учитеља, одговорно је г. Мика Поповић, и ја немам шта да му одговорим.

Милош Богдановић — Господо, ми треба да знамо пре свега да се овим законом установљава још једна нова класа чиновништва. Полазећи с тога гледишта кад видимо, да се ови чиновници постављају као указни, и кад знамо да по закону после прибављају право на пензију, онда треба мало боље да се промислимо какве ће мо плате да им одредимо. Кад узмемо велики то у обзир, колику ће мо хасну имати и за читав низ година, кад они још дођу и у пензију, онда ће више мислим коштати дара него масло, и више ће они коштати, него што ће мо хасне од њих имати. Полазећи с тога гледишта са свим је умесан предлог г. Алексе Ратарца, што се пак оног другог гледишта г. Мијаила Поповића тиче, да ти људи не могу да раде поштено, ако се добро не плате, донста тако је, но што се тога тиче, то би мислим постгли тиме, да примимо — као што г. Ратарца предлаже, за главне указне плате, а ресто да им дамо као добитак, те да се изједначе са овом цифром, као што се по овом члану предлаже. Тиме ће мо учинити, да бар и кад дођу у пензију, неће имати велику пензију; а ја мислим, да на пензије и сувише смо дали, и да нисмо дошли овде да све што имамо на пензије и плате дајемо.

Дакле, господо, ја сам мишљења да се овај члан усвоји по предлогу г. Ратарца, да им се само са додацима оволика плата даде.

Министар народне привреде К. С. Таушановић — Од стране г. предговорника пале су речи, који он на сву прилику није измерио на кантар пре него, што их је исказао. Он вели: да ми овим законом само хоћемо да чиновништво стварамо? Господо, у буџету се предвиђа приход од шума 150,000 дин. Толики се приход предвиђа још ове године од оваких шума, које се данас тако рећи немилеце пљачкају. Дакле, и без шумара предвиђа се приход од 150,000 дин. а с њима имаћемо и 300,000 дин. Али и ако не маднемо тога прихода у повцу, сачуваћемо наше шуме, које данас имамо и и нове ћемо поред њих подићи. Дакле, корист је ту. Ја вас молим, да не говоримо овде са страху, него да говоримо хладно и беспристрано, и да тако оценимо, можемо ли добити добре шумаре са овим платама које се предлажу. Као што видите, према пројекту закона, од шумара се тражи, да је свршио 4 разреда гимназије, да је свршио земљоделско-шумарску школу и да положи државни испит. Поред свих тих тешких услова ошет према овоме закону он почиње каријеру, као подшумар са 1000 дин. плате, и тек после службе од 25 до година он дотера до плате капетанске, до 2500 дин. Узмите све родове чиновништва, па ћете видети докле су дотерали у држ. служби и они који су учили само бувар и часловац. Па и они, који су добро награђени, нису подigli палате. За све важи правило: „Дан и комад“. Сваки је привезан за кућу, натеже на свој страна и једва изилази на крај. И кад се сад овим чланом одређује највећа плата 500 талира за шумара, онда ја не знам, шта је мала плата. Ја бих вас молио, да будете праведни. (Чује се: „да се реши“).

Потпредседник — Је ли вољна Скупштина да се реши? (Јесте).

Богосав Поповић — Овај закон о шумама одавно је излазно пред Скупштину и није могао да се реши. Данас кад је он дошао пред Скупштину треба озбиљно да се промислимо. Господо, треба имати на уму, да шумари не седе по канцеларијама, као други чиновници и док се они не боје ни снега, ни кише, ни мрза, шумар мора да иде по шуми, па било снега или кише и друге непогоде, мора да се бори са хајдучима, са зверињем и са кишом и са снегом и са мразом. Поред тако тешког рада, не дати му да живи, то би била грехота. Ја мислим, да се усвоје плате за шумаре, као што се пројектом предлажу, и ако би хтели да се још више о њима побринемо, а народној каси олакшамо, онда би ја још предложио, да се још две класе установе, и да буде 6 класа, као што постоје и код учитељских плата. Ја мислим, господо, да не треба да се грешимо о те људе; ми треба да им одредимо скромну плату да могу да живе, јер, господо, имамо и до сада искуства, ако их не награђимо они ће красти, па ће бити још грђе.

Живан Живановић — Господо, код нас је постало правило, да државна служба, ако не може да буде цабе, да буде што јевтинија. Ја мислим, господо, да смо ми с тиме дотерали дотле, да смо добили на доста места рђаве чиновнике, а од рђавих чиновника рђаве људе.

Шумарска радња, по мом схваћању, одвојена је од радње ма ког другог чиновника. Та радња осим тога што захтева велику спремну она претпоставља и велико физичко напрезање. То је врло добро казао поп Богосав, да шумар мора с пушком у руци да врши своју дужност.

Ми знамо, да данас наш сељак просто хоће са секиром у руци да отима шуме, па ако не платимо добро ове људе, који ће ту шуму чувати, ми ћемо дочекати да нећемо ни имати шуме, јер ја сад видим неке планине голе за које као н. пр. Космај, Рудник и т. д. још као ђак знам, да су биле са свим шумовите и сад човек просто не може да их позна и ако су оне биле као кита босиљка.

Дакле с те стране ваља шумарима одредити већу награду. Друго, ваља узети у обзир, да ће ти окружни шумари да живе у окружним варошима и ви, који се данас бавите овде у Београду, видите, колико кошта варошки живот, а из године у годину свака варош постављаће нове намете, трошарине и нове теже услове за живот, те ће постати скупље и теже, и онда чиновник, који живи од плате мора имати веће приходе, те да може да живи.

Кад говорите о класама ви гледате одмах на ову прву класу од 2600 динара, а не гледате, да се та плата добија после 15—10 год. службе. И кад један човек поштено за толико година чува ово државно имање, ја држим да је право да му се да толика плата тим пре, што они немају дијурне за сво путовање по округу. С тога ја мислим, да примимо ово како је одбор изнео.

Станко Петровић — Овај члан је најважнији у овом закону, ако се хоће, да постигне циљ, која се очекује. Али искуство наше гони нас да морамо да проговоримо неколико речи и да се на овоме зауставимо. Кад би ми били донста сигурни, да одма чим овај закон ступи у живот добијамо такве шумаре, који ће нам очувати шуму, што је се затекла и настати да се нове подижу, онда ја не би имао потребе да говорим. Али кад се сетим пре 10 год., какве су наше шуме биле и то докле није било мин. нар. привреде и докле није било шумара, докле су шуме биле под надзором полицијске власти, како су дотле чувате шуме.

Нека ми се не замери, да ја то не пребацујем садашњем министру привреде, али ја кажем да је сад већа лабавост при чувању шума, него што је била пре, јер полицијске власти више поштују наредбу свога министра, него наредбу министра привреде. С тога кажем, познавајући рад наших шумара, и познавајући поједине шумаре, како су трговали са шумама и како су ћутке пролазили кроз наше шуме и ако

су оне биле поништене, ја онда морам да говорим у прилогу предлога Алексе Ратарца.

Г. министар казао је да се ове плате спремају за спрене шумаре. Ја појмам да г. министар на томе ради, да добије ваљане и спремне људе, али мени се чини, да ми немамо тих људи, који се могу употребити одмах, него ћемо морати за 4—5 год. да задржимо ове садашње шумаре, дакле, који немају ту спрему, и ја мислим да они ту плату не заслужују никако.

Као што каже г. министар од ових садашњих да ће најсавесније и најпоштеније узети окружне шумаре, ја мислим да би требало почети од мање плате, и на тај начин дати им прилике, да се они покажу ревностни, а одмах прве идуће Скупштине или друге за њом ми, који смо из народа сазнаћемо како они врше ту дужност, и оне, који су заслужили то поверење, ми ћемо препоручити, а то ће бити мамац да те људе упућујемо на бољи рад.

То ме је побудило да говорим о тој ствари и ја се слажем са предлогом г. А. Ратарца, а први ћу бити ја, који ћу на другој Скупштини тражити да се унапреде они шумари, који су то заслужили.

Министар народне привреде К. С. Таушановић — Да је г. Станко прочитао члан 25 овога закона, он би видео да тамо има и *чувара државних шума*, који имају плате највише до 800 динара. Данашњи шумари, о којима он говори то нису шумари него чувари шума, то су пандури шумски, који чувају да се шума не разноси, и они неће имати више плате него 800 динара, а ови људи, који се буду сад поставили то ће бити контрола над подшумарима — чуварима, не само да се очува шума ова што сад постоји, него да се она унапреди и размножи. То је њихова дужност. Дакле г. Станкова бојазност, да ће ово ићи на плату данашњих шумара, отпада, јер ми данас у Србији, управ и не мамо шумара и ако хоћете, да оборите плату овим људима по предлогу г. Ратарца, ми ћемо имати исто оно стање које данас имамо.

Известилац Љ. Новаковић — После говора минист. народ. привреде, Мике Поповића, Живана Живановића и осталих, ја не би имао много шта да кажем, али хоћу да нагласим ово. Ако хоћете, господо, да имате користи од овог закона, онда треба да имате стручне и спремне људе, који ће бити извршиоци тога закона; а ако хоћете да имате таквих људи, онда их морате и платити. Плате, које су овим предлогом предложене, нису велике према ономе каква се спрема од њих тражи и према ономе, какве им се дужности стављају. Господа, која говоре против оваквих плата, бацили су око само на плату од 2.600 дин., као да је та једна плата. Међутим она почиње од 1.800 дин. па тек дуго годишњом службом дотера од 2.600 дин. Г. Ратарца казао да ти шумари сем ових плата имају и дијурну, међутим у члану 27 каже се да они немају права ни на какву дијурну, кад врше послове у свом шумарском округу. Дакле, кад иде по округу, који ће далеко већи бити, него што је округ по административној подели немају права накнаде за путне трошкове. Према томе ја се пре бојим да ће ова плата бити мала, и да ми нећемо имати људи, јер ми за сада немамо спремних људи за ту службу, него ћемо их морати узимати за време са стране.

Сем овога да обратим вашу пажњу на оно, што је казао г. Ст. Петровић, а што је и г. министар побио, да се ове плате неће давати *данашњим* шумарима, него су оне одређене за људе далеко веће струче спремне а данашњим тако званим „шумарима“ остаће или плате, које данас имају или онакве какве су по овом закону за подшумаре одређене ако се они у опште у служби и задрже. Ево у чл. 23 каже се, да они шумари, који се данас налазе у служби као државни шумари, а имали би већу плату минист. може поставити за подшумаре. Дакле то неће бити људи ове спреме какву данас имају данашњи шумари и чувари шума, него људи са далеко већом спремом и квалификацијама.

Дакле, ако хоћете да имате користи овог закона, онда

немојте смањивати ове предложене плате; јер ако то учините, онда се ја бојим да од овог закона нећемо видети никакве вајде.

Потпредседник — Претрес је свршен. Као што знате овде има предлог Алексе Ратарца, који гласи:

„Звање окружног шумара дели се на 4 класе: I. класа 2000 дин. II. кл. 1500 дин. III. кл. 1000 дин. IV. 800 дин. Подшумари деле се на две кл.: I. кл. 1000 дин. II. кл. 800.

Ко је за то, да се овај предлог усвоји нека седи, ко је против нека устане? (Већина устаје). Пошто је већина устала, то је предлог г. Ратарца одбачен.

Сад ћу ставити на гласање предлог одборов. Ко је за то, да се усвоји предлог одбора нека седи, ко је против нека устане? (Већина седи). Објављујем, да је усвојен чл. 21 по предлогу одборовом.

Известилац чита члан 22.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитани чл. 22? (Прима).

Известилац прочита чл. 23.

Витомир Младеновић — Господо, познато вам је да се често ван Скупштине говори, а овде се често при дебати спомињало, да има доста наших младих и способних људи по овој струци пољске привреде, али се налазе махом по другим надлештвима, као у управи монопола дувана, управи фондова, и другим надлештвима за које се послове нису ни спремали, али у оскудници уређења привреде, можда с тога што нису имали места, да заузму по привредним гранама, они су бегали и тражили ту занимања по другим кацеларијама. Овом је закону жељ, да се њиме осигура положај и стање наших школованих пољопривредника и према томе да им се да прилика да се могу усавршити у овоме. За то бих ја молио Народну Скупштину да изволи код овога члана узаконити оваку једну редакцију:

„Они садашњи државни чиновници, који се налазе у маком државном надлештву, а свршили су земљоделску—шумарску школу, не могу остати нити добити другу струку у државној служби, но могу само служити по струци земљоделској шумарској и привредно-занатлиској.“

То би била једна мера која би у неколико спречила да се они, које држава издржава, било у нашој државној школи, било на страни и спремала за извесну струку, која је потребна земљи, па је ти стрчњаци не развијају и не раде на њеном усавршавању, но иду и траже друге струке можда мало угодније, јер разуме се, они су постали образованији и способнији, па ће наћи лакши и угоднији живот. Право је да кад су се спремали и школовали на страни за извесну струку, и да остану у тој струци. Ја мислим да ће ово бити у интересу ове струке и свих закона које доносимо у користи нашег привредног напретка; ту ћемо учинити један корак, да људи, који су се спремали за извесну струку, остану ту и тако покрену напред грану земаљске привреде. Молио бих 10 посланика да ме потпогну. (Не потпомажу га).

Потпредседник — Претрес је свршен. Стављам на решење члан 23. Ко је за то, да се члан 23 прими нека седи, ко је противан нека устане. (Сви седе). Оглашујем, да је Скупштина усвојила члан 23.

Известилац чита члан 24.

Алекса Ратарца — Ово је од стране одбора додато ли да општ. власт докаже да су доброг владања.“ Ако се грађи нешто тачно и онако као што се данас тражи, онда је боље и јасније казати: „уверење од стране одбора“, као што се дају и сва уверења о владању. (То је све једно). Ја мислим да је то друго.

Сем тога, ја сам противан оволикој плати од 700 дин. неко мислим да је довољно 600 дин., из оних и истих разлога, које сам пре напоменуо.

Потпредседник — Претрес је свршен. Стављам овај члан на решење. Ко је за то, да се овај члан прими нека седи, ко је против нека устане? (Већина седи). Оглашујем, да је Скупштина усвојила члан 24.

Известилац чита члан 25.

Потпредседник — Прима ли Скупштина чл. 25? (Прима).

Известилац чита члан 26.

Потпредседник — Прима ли Скупштина овај члан? (Прима).

Известилац чита члан 27.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 27? (Усваја).

Известилац чита члан 28.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 28 (Усваја).

Известилац чита члан 29.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 29? (Усваја).

Известилац чита чл. 30.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 30? (Усваја).

Известилац чита чл. 31.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 31? (Усваја).

Известилац чита чл. 32.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 32? (Усваја).

Известилац чита чл. 33.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 33? (Усваја).

Известилац чита чл. 34.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 34? (Усваја).

Известилац чита чл. 35.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 35? (Усваја).

Известилац чита чл. 36.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 36? (Усваја).

Известилац чита чл. 37.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 37? (Усваја).

Известилац чита чл. 38.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 38? (Усваја).

Известилац чита чл. 39.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 39? (Усваја).

Известилац чита чл. 40.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 40? (Усваја).

Известилац чита чл. 41.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 41? (Усваја).

Известилац чита чл. 42.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 42? (Усваја).

Известилац чита чл. 43.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 43? (Усваја).

Известилац чита чл. 44.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 44? (Усваја).

Известилац чита чл. 45.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 45? (Усваја).

Известилац чита чл. 46.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 46? (Усваја).

Известилац чита чл. 47.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 47? (Усваја).

Известилац чита чл. 48.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 48? (Усваја).

Известилац чита чл. 49.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 49? (Усваја).

Известилац чита чл. 50.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 50? (Усваја).

Известилац чита чл. 51.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 51? (Усваја).

Известилац чита чл. 52.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 52? (Усваја).

Известилац чита чл. 53.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 53? (Усваја).

Известилац чита чл. 54.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 54? (Усваја).

Известилац — чита: чл. 55.

Радисав Митровић — Ја не могу да појмим разлог за што је одбор место јавне лицитације ставио оферталну лицитацију, кад се зна да би за државу била кориснија јавна лицитација. Ако је одбор хтео да избегне договарање лицитаната,

онда то тиме неће избећи, јер они се могу договорити и при оферталној лицитацији. За државу је корисна јавна лицитација, јер ту се лицитанти заинате и истерају толику цену да често и сами себи шкоде, а при оферталној лицитацији ти људи ладносе понуде које праве ладно размишљајући и дају мање цене. С тога бих ја овде предложио једну измену, да се каже „јавном или оферталном лицитацијом.“ Ако хоће Скупштина може ово усвојити.

Стајко Петровић — Овај члан говори о давању шуме на лицитације. Ја мислим да и општинске шуме долазе под опште народне шуме, и мислим да шуме које се налазе око жељезнице са свим су готово уништене, па би било врло корисно да се овде дода неколико речи да се ове шуме обезбеде; на пр. да се каже: на неколико километара даљине од жељезнице и то да буде за извесно време, да се престане са искорењивањем шуме, које се до сад увропашћавало. Ово је нужно због тога што су шуме поред жељезнице готово са свим искорењене до сад.

Известилац — Примедба г. Радисава Митровића нема места год овога члана, кад је то чланом 47-им пројекта начелно расправљено; ту је расправљено како се врши продаја код државне шуме, па је казано да се то врши оферталном лицитацијом. Дакле та је ствар свршена и овде је само понављање. Сем тога одбор је мислио да ће већи приход осигурати државној каси ако се буде оферталном лицитацијом продавало, него ли јавном, јер при јавној лицитацији бива договарања и готово сад се свуд узима све што треба за државу оферталном лицитацијом, јер тако има мање договарања међу лицитантима.

О оној примедби брат Станка има места у прелазном наређењу; нека поднесе то тамо и ја ћу се сложити с тим.

Димитрије Машећ — Ја мислим, да је предлог Рад. Митровића умесан у толико пре, што је у самом овом закону казано на који ће се начин давати те таксе. Одбор је усвојио оферталну лицитацију и Скупштина је мало пре усвојила код члана 47, али ја мислим, да се чл. 47. односи на продавање шума и дрвећа појединим људима, док овај члан о коме је реч говори о приходу шумског фонда, јер држава биће принуђена да има издатака ради неговања шума и биће принуђена да извесну количину дрва продаје и да се приход отуд уноси у шумски фонд. Дакле ја мислим да неће сметати да овај члан остане како је министар предложио тј. да остане јавна лицитација, јер код јавне лицитације може бити мање лицитације, него ли код оферталне.

Министар привреде К. Таушановић — Ја сам пристао у одбору да буде офертална лицитација а пристао сам поглавито с тога, што сам у последње време пошто је овај закон био готов, давањем пошта под најам и набавком канцеларског материјала имао искуства да су интереси државни код оферталне лицитације много боље заступљени, него ли код јавне, јер код јавне лицитације лицитанти могу да се договарају и да лицитацију квари по неколико пута, тако да се она отегне по неколико дана а и по месец дана, а код оферталне лицитације то не може да буде, него сваки одреди онакву цена какву најниже може. Најпосле циљ државе није то, да тим лицитацијама поједине људе штети и пљачка, него да се државни интереси не оштете. С тога вас молим, да остане овако као што је одбор предложио.

Потпредседник — Претрес је свршен. Ко је за то, да се чл. 55 усвоји као што је известилац прочитао, тај нека седи а ко је противан тај нека устане? (Сви седе) Оглашује да је чл. 55. усвојен.

Известилац — прочита чл. 56.

Радисав Митровић — Ја бих молио г. министра привреде да објасни шта ће бити са оним стружницама, које су подигнуте по закону од 18 Јануара 1879 године а које нису на државном по на приватном земљишту и да ли ће се и њима давати шума по такси као и за ове, које су и на државном земљишту

Министар привреде К. Таушановић — Свака од тих стружница има рок докле постоји и док не истече тај рок њима ће се давати шума по досадашњим правилима, а кад им истече тај рок, онда ће се и на њих применити овај закон.

Потпредседник — Прима ли Скупштина чл. 66 — ? (Прима)
Известилац прочита чл. 57.

Потпредседник — Прима ли Скупштина чл. 57.? (Прима)
Известилац прочита члан 58.

Потпредседник — Прима ли Скупштина члан 58.? (Прима)
Известилац прочита члан 59.?

Потпредседник — Прима ли Скупштина чл. 59.? (Прима)
Известилац прочита члан 60.

Богосав Поповић — Нама је познато, да наше сељанке саме боје вуну и то боје шишарицом и лишћем, које купе по шуми. Ја мислим, за такву маленкост да не би требало да се јавља министру и с тога треба овај члан да се врати у одбор, те да се боље дотера.

Известилац — За то не мора да се јавља министру. Члан 58 говори о томе, што ви тражите г. Богосава, и за то само треба да се добије дозвола од дотичног шумара, јер никоме није дозвољено без дозволе шумара да шуму бере и лом.

Министар привреде — У допуну говора известиоцевог имам да кажем: да је овде јасно речено, да се то забрањује само по сувим и плитким мршавим и усиртим земљиштима, а на другим местима не забрањује се.

Потпредседник — Прима ли Скупштина чл. 60 (Прима)
Известилац прочита чл. 61.

Вожа Кунатровић — У члану 61 хоће да се учини добротворство оним људма, који живе у планинским бедемима и да им се дозволи да у гладним годинама исхране своју стоку у државним шумама, не чинећи никакву штету. Међутим стављен је цензус од 15 динара, т.ј. то ће се чинити само ономе, који плаћа мање од 15 динара. Мени се чини, пре се тим неће ништа да учини, јер они који плаћају испод порезе они и немају никакву стоку, него раде на надницу код другог, за то тражим да Скупштина подигне овај цензус на 30. дин.

Богосав Поповић — Ја сам уверен да мањина наших сељана плаћа 30. дин. пореза, а има их већина који плаћају и испод 15. дин. у они имају стоку, ако се дозволи, да секу шуму они ће исећи све и с тога сам ја за то, да се овај члан изостави и да се никако не дозволи тамо.

Радоје Костић — Г. Вожа Кунатровић каже да је 15 дин. врло мала сума и ја се слажем с тим. Боље избрисати овај члан са свим, као што каже г. Богосав, него ли оставити овако јер који год плаћа испод 15 дин. порез, тај нема стоке и ради на туђем земљишту. Дакле ја сам за то, да се повиси до 30 дин.

Министар привреде К. Таушановић — Скресивање шума, да се могу у брдским пределима лисница сећи, то је на велику штету шума, јер се зна теориски а и из праксе, да је некорисно и штетно по шуме, кад се дрвеће често креше. Дакле давање лисница дозволиће се само у оним местима, где је *прека потреба*, а у том случају треба их ограничити, да буде што мање. Не стоји оно, што каже г. Радоје Костић, да они који плаћају 15 дин. порезе, да плаћају 7 динара на личност а 8 на земљиште. Код нас постоји лична пореза највећа од 24 дин. а најмање од 4. Дакле овај, који плаћа 15. непосредне порезе тај плаћа 4—5 динара личне порезе. Чим се признају да је ово некорисно и штетно по шуме, онда те треба ограничити на што мањи број. Међутим, кад се дешавају поплаве, или друге елементарне непогоде, онда и сама држава притећи ће тим крајевима у помоћ. За доказ овоме, да вам наведем овај случај. Ви знате, да је прошла година била у средњу руку добра, па је ипак било срезова, у којима је храна нарочито сточна издала са свим. И ја сам онда тражио дозволу од Државног Савета, да могу материјално притећи тим људима у помоћ, да могу набавити хране за себе и за своју стоку. Дакле, кад наиђу тако велике непогоде, држава је позвана, да притекне у помоћ свима могућим средствима, да тај свет не пропадне и она ће то и чинити. Ово што је овде предвиђено, давање се онда, кад буду мање родне године, те да се сиротиња помогне, а они, који су богатији, они ће или нешто од стоке продати или нешто од хране, па ће се тако исхранити. Ако дозволите, да се овим правом могу користити и они, који плаћају 30 дин. порезе, као што предлаже г. Костић и Кундовић, онда би то значило дозволите целој

Србији, да се овим користе, јер је врло мали број сељака, који плаћају преко 30 дин. порезе.

Вожа Кундовић — Што рече г. министар, да је врло мали број сељака, који плаћају преко 30 дин. порезе, напо-слетку, да му верујем, да је тако, пошто имам позитивних података о противном. Само знам толико, да људи, који плаћају 15 динара порезе, да се они највише занимају сточарством. На послетку, кад г. министар вели, да је много 30 дин. ја бих пристао, да се та цифра пусти мало мање, али тек да се подигне изнад 15 динара.

Радоје Костић — Г. министар рече, да је сечење бр-вника по теорији штетно за шуме. То се мени не допада. Ја знам, да која се год гора креше, да је боља. Но међутим овде се та сеча употребљава, где за добро нађе шумска управа и где то министар одобри, а не онде где ко хоће и како хоће. Дакле стоји под контролом. А да се неће на варварски начин шуме утамањивати, јемство нам је то, што ће се за шумаре постављати људи, а не као до сада. С тога ја мислим, да се овај члан или избрише, или да се овај цензус подигне на 30 дин.

Известилац — Ово добротворство даје се само лицима сиротног стања, а која су лица сиротног стања, то је одређено у општинском закону и закону о порези. То су она лица која плаћају испод 15 дин. порезе. Њима се и дају уверења сиротног стања. Према томе мислим, да је ово са свим уме-сно и да би требало да остане по предлогу министровом.

Потпредседник — Претрес је свршен. Ставићу на решење прво предлог одборске већине. Ко је за то, да се усвоји мњење одборске већине, тај нека седи ко је против, тај нека устане? (Већина седи). — Објављујем, да је усвојено мњење одборске већине.

Известилац чита чл. 62.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитани члан (Прима).

Известилац чита чл. 63.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитани члан? (Прима).

Известилац прочита чл. 64.

Радисав Митровић — Господо, овако једна одредба била је унета у пројект закона, који је изнет пред Скупштину 1687 и 1888 год. Скупштина је о томе члану водила дугу дебату и решила, да се тај члан избрише. Разлога има довољно противу овога члана а најглавнији је тај, што особито у брдским пределима дивљач а особито курјаци, међутим лиснице и др. чини велике штете, и не треба је пуштити да се и више размножава. За зечеве и срне има одредба у кривичном закону, која забрањује да се у извесно доба године или са свим та дивљач лови. Срне је забрањено ловити са свим, а зечеве кад се множе. Према овоме а и због тога, што овим чланом закона може да се чини и злоупотреба тиме, што људи у појединим крајевима морају носити оружје, да би се одбранили од злих људи и од звераци, па могу шумари за њих казати, дв су понели пушке, да иду да лове, те да за то буду кажњавани. Према томе мислим, да овај члан треба избрисати. Народу неће бити право, што је ударена такса и на лов као што је то и у Аустрији. Док код нас није био монопол дувана, швабе су нам говорили, доћи ће то и код вас, и као за нашу несрећу све оно што је код њих долази и код нас. Према овоме, ја предлажем, да се овај члан избрише, и молим 10 посланика, ако су вољни, да ме потпомогну. (Потпомажу га)

Мил. Лешјанин — У свима добро уређеним државама постоји закон о лову и давању лова под закуп. С тога сам ја противан да ово као нешто споредно дође у овај закон. Овде се каже, да нико не сме без одобрења у државним шумама, у рекама и потоцима, које се налазе у обиму тих шума, лови дивљач и рибу. То је врло растепљива ствар. Може неко поћи у лов, где нема близу државне шуме, — одакле је државна шума удаљена 1—2 сата, — а шумар га државни ухвати и каже да је у државној шуми и онда га казни.

Дакле, ја бих био за то, да се ово изостави, а да се изда нарочити закон о лову и давању лова под закуп.

Станко Петровић — Ми се сви заузимамо, да овај закон створимо као нужан за наше шуме у опште. Како за опште,

народне и државне, тако и за општинске и сеоске. Господо, ми не треба тако далеко да идемо и да тражимо оно што није народу мило за сада. Нама је потребно да наше шуму очувамо, да се не утамањују и упропашћују, већ да се још нове младе подижу. Ми знамо, да пушка не утамањује шуму него секира, дакле, од тога треба да се њувамо. Као што је казао Радисав у кривичном закону је одређено шта сме и кад да се лови. Ако хоћемо да дамо прилике шумарима, да поједине грађане киње, а појединим да гледају кроз прсте, онда можемо усвојити овај члан. Али ја сам за то да се овај члан избрише, јер на пр. курјаци нападају ноћу на стоку и утамањују је и утекну у државну шуму, јер им је то најбоље склониште, а сељаци не смеју тамо, да их гоне без државног шумара, који може за дуго да не дође, а за то време курјаци могу да начине велику штету. Дакле, као што рекох, од лова нема никакве штете по шуму, и ја сам с тога, да се овај члан избрише.

Ранко Тајсић — И пре кад је пројект закона о шумама био пред Скупштином, ја сам бранио мишљење, да право на лов има само онај чија је земља, или онај, коме држава одобри на државно добро. Ја мислим, као год што је у нашем закону забрањено, кад један човек нађе челе у туђем грму; да их не сме из дрвета vadити, тако исто кад се зна, да имање једно припада једном газди, не сме нико ловити док му газда не одобри. Један предговорник овде узима за главни разлог, да не треба такву одредбу у закон уносити, јер ће нас курјаци појести; ја знам, господо, који год је ловац, он и не иде курјаке да лови, ко има вајде од курјака могу погинути и 30 људи па опет да му не могу ништа. Ја држим да тај разлог није никако оправдан а с друге стране помислите само на штету, коју смо до сад имали од слободна лова. Један газда, а највише господа коме се досадило да седи, поведе са собом 15—20 пашчади, прелази винограду, изломи ограде, направил крш и лом, па после још сам се тузи, како сељачке вашке нису благородне, и како су поцепале његове верове. Ја држим, господо, кад сељак уме посејати, онда уме се и сачувати и од оних животиња, које му штету наносе, уме се сачувати од зечева. Кад би се прорачунало, шта се нам само од беса учинили људи штете са динамитом за љубав неколико риба, што му треба, он динамитом сатре 50000 ситних рибица, и од таквог неразумног поступања, ми смо данас и дошли дотле, да у неким водама немамо ни једне рибе. Дакле, господо, ја сам потпуно за овај предлог а мишљења сам да је овај члан са свим уместан само није обрађен, јер могао би се мало шире обрадити, а молим вас немојте примити предлог г. Радисава, он је војник и научно је да лови.

Милан Поповић — У овом члану пројекта министровог није само реч о државним шумама, него и о приватним, — и овај члан стоји у вези са чл. 83 у коме се каже: одредбе чл. 34, 35 и т. д. важе и за општинске и приватне шуму, и да онда, то одобрење за лов по општинским сеоским или приватним шумама даваће дотични општински одбор, који ће и такоу за то одређивати, дакле то је јасно да се ови прописи односе на право својине а чл. 16 Устава земаљског вели да је право својине неповерљиво, то значи не сме се преко граница прелазити. Представимо сад случај да државна или општинска шума стоји у близини имања приватних лица на којима је посејана шеница или засађени виногради, или други неки производи, па кад је тако молим вас сме ли један човек, да поведе са собом неколико ловачких паса и да прелази преко тих имања приватних лица, — ја мислим да то не треба дозволити. Г. Ранко Тајсић врло је лепо навео, какву штету трпе сопственици имања од ловљења рибе и са динамитом, тако што дозволити т. ј. неограничену слободу лова, значи да се штете не само сопственици имања преко који ловци прелазе и лов траже него је штета и отуда, што се сатире и она животиња, која још није стигла и дорасла за употребу а то је ситна риба од динамита.

Са наведених разлога не могу делити мишљење Станка Петровића и Радисава Митровића, да се усвоји слободно лов-

љење да лови свако где хоће. Свакојакo ја држим да је предлог г. министра односно лова са свим уместан и треба га усвојити. (Чује се: да се реши).

Потпредседник — Је ли вољна Скупштина да се реши? (Јесте).

Радисав Митровић — Молим вас, господо, ради личног обавештења да кажем само две три речи. Г. Ранко Тајсић казао је да ја тражим слободно ловљење због мене лично. Ја на то имам да одговарам да никада не ловим нити сам никада ишао у лов. Према томе навод г. Тајсића са свим је неуместан и ја слободно могу рећи да је он у заблуди кад мисли, ако се одобри слободно ловљење да ће ловци газити гуђе њиве и ломити ограду.

Коста Влајић — Мени се чини господо да је врло умесно оно што рече г. Ранко Тајсић, да до сада, докле је било слободно ловљење, ловци су газили винограде и жита, па да би тако и у будуће било, ако се и даље одобри слободно ловљење. Ја знам један случај да је погинуло једно дете. Ловац га је рано и после кад се је подигла потера за њим он је стругнуо. Дакле са свим је умесно да остане овај члан као што га г. министар и одбор предлаже и никако не треба да се мења.

Живан Живановић — Господо, лов је задовољство а у једно и корист. Задовољство је за онога, који воли и може да се проведе, а и за онога који ужива у томе да улови животињу. Онај који хоће да лови треба да плати а тако исто и онај који хоће да поједе за један метак зеца треба да плати. Даље, као наставник извесног предмета могу вам са сигурношћу рећи, да су наше шуму овим општим ловљење изгубиле ону драж да се више не виде и не чују по шумама оне животиње, какве се у песмама певају. Ја вас могу уверити да у Берлину где има преко 1,000.000 становника можете добити и срнетине и јеленског меса и од дивљег свињчета меса кад год вам се прохте, а откуд то долази? Долази само отуд што су и те божије животиње стављене под неку заштиту, под контролу, а прођите код нас кроз целу Србију не можете видети ни срнећег ни јеленског меса. Осим тога што су чињене злоупотребе са водама и риболовом бесавесном употребом динамита и тровањем риба немилеце, многи су и платили животом што су ушли у туђа имања, а овако тога бити неће. Јер кад ко плати и добије билет да може да лови, сваки тиме добија неко право. Према том ја држим да овај члан треба да остане по предлогу одборском; а наравно с тим да се доцније о томе и опширнији закон донесе.

Бурђе Ђоровић — Ја не могу пристати да овај члан остане. Ово је специјално закон о шумама. Ја држим да нема никаквог оправдања, што се у овом члану говори и о лову и о рекама и о динамиту. Ја држим да то нема смисла уносити у закон о шумама, за то треба да се овај члан избаца. А г. министар нека поднесе нарочити предлог па ћемо о томе говорити.

Потпредседник — Претрес је свршен. Код овог члана има предлог Радисава Митровића да се овај члан 64 избрише. Предлог гласи: „Да се члан 66 по министровом предлогу, а по одборовом 64 члан са свим избрише“. Ја ћу ставити прво на гласање тај његов предлог. Дакле ко је за то, да се овај члан по предлогу Радисава Митровића избрише нека седи, а ко је против нека устане? (Већина устала, а чује се: већина устала! Већина седи!)—Мени се чини господо сигурно да је већина устала, према чему је предлог Радисава Митровића одбачен.

Сад стављам на гласање овај члан по предлогу одборском, дакле ко је за то, да се члан 66 усвоји по мишљењу одбора нека изволи седети, а ко је против нека устане? (Већина седи).—Објављујем да је Скупштина усвојила чл. 66 по мишљењу одбора.

(наставиле се)